

Ogri in Hrvati, padli bi bili takrat tudi Vi. Mislite si le 84 Ogrov, 9 Hrvatov in še 20 Lahov, in kje potem bila bi Vaša večina? In danes pride vsa državopravna opozicija, kje potem je Vaša večina? Toraj vidite, da Vam, ako hočete še naprej gospodovati, je res nemogoče misliti na to, da poneha državopravni princip, vsaj Vi živite le od tega prepira. (Dobro! na desnici.)

O tirolskih razmerah govoreč iz svojega življenja pripoveduje Greuter to-le: Leta 1848. pride nadvojvoda Joan v deželo našo, da bi uredil deželno brambo. V znanem pismu se obrne tudi do duhovščine, da bi s prižnice delala politiko, ker je bila politika popolnoma ohromela v pisarnicah. Tudi jaz sem s prižnice delal politiko. Pri tej priči pa iz srede stopi mož, rekoč: Gospoda moja! vse to je prav. Jez sem bil 1800. leta šel na vojsko, in zdaj zopet se razlega klic do mene in mojih sinov, naj gremo na vojsko. Al kolikokrat smo šli, tolikokrat nismo dobili družega, nego to, da so se nam podaljšali obroki (brišči) za plačevanje davkov. Leta 1795. so nam obetali, da se spolnijo obljube cesarja Leopolda, češ, da se prekličejo vse postave cesarja Jožefa, ktere so na škodo bile deželi. Ta obljuba ni se nam spolnila; — 1809. leta je nadvojvoda Joan razglasil proklamacijo z izrečno obljubo, da se povrne stara ustava. Ali se je to zgodilo? Ravno nasproti se je zgodilo, — „iz pisem starodavnih deželnih pravic so nam vili patrone za deželno brambo“. Prav te besede je govoril mož, ki se mu častne svetinje svetijo na prsih. Težavno mu je bilo spolniti to dolžnost, al spolnil jo je vendar-le. Načrt Vaše adrese žali tirolsko ljudstvo na najobčutljiviši strani — ker žali njegovo vero. Sto in sto prošelj o šolskem vprašanji leži v cesarjevi pisarni in pri ministerstvu. Kako naj se rešijo, pové nam načrt Vaše adrese — brezobzirno in ostro! Jaz nikakor ne morem verjeti, da se vlada vjema s takim adresnim načrtom; kajti kaj družega je, če stranka dela, in kaj družega je, če dela vlada.

O zboljšanju plače duhovščini pravi Greuter to-le: Duhovščina je revna, v nekterih deželah jako revna! To je res; toda jaz Vam v imenu te revne duhovščine rečem, da se vendar motite v njej; ta duhovščina, kakor pravite, je nižja duhovščina; al ponižati se duhovščina vendar ne bode dala s tem, da bi iz Vaših rok sprejela to Danaidno darilo. (Oho! na levici.) To naravnost Vam rečem v imenu nižje duhovščine. Rajše bode stradala kakor od Vas sprejela tak dar. Ona bi si le kosček kruha kupila s tem, da prodá cerkveno svobodo? ona bi li pomagala, da bi škofje pravico, po Božji naredbi jim podeljeno, zgubili in več ne smeli svojih duhovnov v Božjem imenu razpošiljati? Ali s tem nasvetom mislite dotakniti se cerkvenega premoženja? Nas s tem ne pridobite, toda Vi se stršite te besede. Velika stranka jo bode prav z velikim veseljem slišala, in to je stranka „internacionalska“; tudi med njo so lačni delalci, in če bogatim samostanom in ustavom hočete vzeti lastnino, da od nje podelite ubogim, potem je pa še družih lačnih, ki se morajo nasiti; za ušesa si zapišete to besedo! (Dobro, dobro! na desnici.) Jaz mislim, da mi vsa zvesta duhovščina v Avstriji pritrdi, ako določno rečem: z vso odločnostjo zavržemo tak dar, kajti hočete ga dati, ker ga vzamete drugim; hočete ga vzeti drugim, da cerkveno svobodo zopet vkujete v spone in da škofe denete v verige, ki ste jih vzeli državnim hudodelcem. (Všečnost na desnici.)

Ako je res, da so tukaj tla porazumenja, hočem počakati, ali nas Tirolce zopet kakor pepeluho pošljete

domú. Potem pa imamo vso pravico reči našemu ljudstvu: „Mi smo ubogali ministerstvo, mi smo semkaj prišli na tla porazumenja, toda ne da bi se bili porazumeli z ljudstvom tirolskim, ampak dali so nam tako-le pismo (adreso)“. Potem pa vemo, gospoda moja, kaj nam je storiti. (Všečnost na desnici.)

Ko je v občni debati par govornikov s puhlimi besedami zagovarjalo Hrbstov načrt, se je v pondeljek začela nadrobna razprava posameznih stavkov te adrese. Proti stavkom 2. 4. 5. 7 in 8 so glasovali Poljaki, za druge stavke so bili. Tirolci in Slovenci so glasovali proti vsem stavkom (pravo!). Pri 9. stavku je Čerkavski nasvetoval premembo, ki meri na to, da se na Galicijo poseben ozir jemlje o postavodajstvu in upravnistvu. Za ta predlog so glasovali Poljaki, Tirolci, Slovenci in Dalmatinci. Pred glasovanjem pa je dr. Poklukar v imenu družih federalistov (med kterimi so bili vsi poprejšnji — razun Bukovincev, Tržančanov, Coronini-a in Istrijanov! —) besedo poprijel in sledečo deklaracijo izrekel: „Poblaščen sem v lastnem imenu in v imenu svojih prijateljev te (desne) strani zbornice izreči: da mi, vpirajoči se na v npravnem pravu vtemeljeno enakost vseh narodov in dežel avstrijske države, za po poljskih poslancih stavljen premembo le s tem pridržkom glasujemo, da se enakomerno tudi drugim narodom in deželam z ozirom na njihove posebne razmere njenim národom in historičnim posebnostim primerne pravice privolijo. (Dobro tako! kajti s tem naši niso nasprotovali Poljakom, svojega stališča pa vendar niso zapustili, temveč po eni strani svoja načela markantno izrekli, na drugi strani pa solidarnost opozicije okrepčali.) — Konečno je bila adresa z 90 glasovi proti 50 sprejeta. Iz teh števil vendar ves svet vidi, da ustava na tako slabih nogah ne more se zdržati in da je živa potreba, da kmalu sopet pride Hohenwart z oljiko mirú in sprave. — Kakor se sliši, prestane zborovanje spet za 14 dni, da odbori za proračun državni dobijo čas za delo. — Zbornica gospôska je enako adreso v enem dnevu dognala.

— Njih Veličanstvo je imenovalo 15. dne t. m. sedajnega finančnega ministra cizlajtanskega, barona Holzgethan-a, za državnega finančnega ministra ter mu podelilo priznavši njegovo izvrstno službovanje red železne krone prve vrste, na njegovo mesto pa barona Pretis-a, cesarjevega namestnika v Trstu.

Hrvaško. Iz Zagreba 15. jan. Danes se je začel deželni zbor. Velike važnosti je, kar se bode tukaj godilo.

Žitna cena

v Ljubljani 13. januarija 1872.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 40. — banaške 7 fl. 30. — turšice 4 fl. 60. — soršice 5 fl. 60. — rž 3 fl. 20. — ječmena 3 fl. 60. — prosa 3 fl. 40. — ajde 3 fl. 80. — ovsa 2 fl. 20. — Krompir 2 fl. 20.

Kursi na Dunaji 16. januarija.

5% metaliki 63 fl. — kr. Ažijo srebra 114 fl. — kr.
Narodno posojilo 72 fl. 95 kr. Napoleondori 9 fl. 14 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu } 13. jan. 1872: 50. 24. 6. 87. 33.
na Dunaji } 90. 52. 16. 71. 64.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 27. januarija.